

T. EMLAK BANKASI ATAŞEHİR ANAOKULU REHBERLİK SERVİSİ

Akran İlişkileri ve Zorbalık

Okul öncesi dönemdeki olumlu akran ilişkileri, çocukların yaşamı boyunca sosyal kabulü ve sosyal yeterliğini etkileyebilmektedir. Konuşma becerisi, sosyal-duygusal gelişimi ve birçok değişken, okul öncesi dönemdeki akran ilişkilerini etkileyebilmektedir.

Zorbalığın Yol Açtığı Sorunlar

Psikolojik sorunlar: Huzursuzluk, kaygı, panik, gerginlik hissi, yoğunlaşma bozukluğu vb. duygusal değişimlerle var olan sorunların artması, uyku sorunları, altını ıslatma, okul fobisi ve depresyon görülebilmektedir.

Akademik sorunlar: Okula uyumda bozulma, okulu güvensiz ve mutsuz bir yer olarak algılama, okula gitmek istememe,

Sosyal sorunlar: Sosyal ve duygusal yaşantıda problemler, arkadaşlık kurma ve arkadaşlığı sürdürmekte sıkıntı yaşama, olumsuz benlik algısı oluşturma, kendini ifade etmekte güçlük çekme, güvensizlik, yaşama ve içine kapanıklık, utangaçlık vb.

Zorbalığın altındaki nedenler arasında genelde:

- Ailesi ve sosyal çevresi tarafından şiddete maruz kalan çocuklar
- Anne baba arasındaki çatışma ya da ayrı olmaları,
- Çocuğun duygusal anlamda sıkıntı yaşamaması
- Empati kuramaması,
- Çocuğun "sevilmiyorum" duygusu yaşamaması,
- Fark edilme, dikkat çekme isteği duymaması,
- Kavga, gürültü dışında iletişimi öğrenememiş olması
- Zorba çocukların da mağdur çocuklar kadar kendilerini dışlanmış ve sevilmiyor hissettikleri gözlenmektedir. Zorba etrafına birilerini toplamış olsa da genelde yalnız kalmaktadırlar.

Zorbalık mağduru çocuk destek almazsa:

- İçine kapanık, öz güveni düşük olur,
- Sosyalleşmede zorluk yaşar.
- Öfkesini aynalayarak kendi de davranışını zorbalığa dönüştürebilir.
- Tüm bu sebeplerden ötürüdür ki zorba ve mağdur çocuğa zamanında müdahale etmek, her iki tarafı da kazanmak ileride yetişkin olduklarında kendilerine, çevrelerine ve topluma faydalı bireyler yetişmelerinde büyük katkı sağlayacaktır.

Çocuğunuzun zorbalığa maruz kaldığını nereden anlarsınız?

- Arkadaşlarından ve okuldan hiç bahsetmemesi
- Okula gitmek istememesi, okul değiştirme isteği, sabahları iştahsızlık çekme, sürekli karın ve baş ağrısı
- Korkulu rüyalar görmesi, uykusunda ağlaması, yatağını ıslatması
- Sürekli uyumak istemesi
- İçine kapanma ve kekeleye gibi durumların ortaya çıkması
- Ne sorunu olduğunu söylemek istememesi

Çocuğunuzun zorbalığa maruz kaldığını düşünüyorsanız neler yapabilirsiniz?

- Çocuğunuzla açık iletişim kurun. Durumu tartışmak yerine konuşmasına, duygularını paylaşmasına izin verin ve dinleyin.

- Zorbalığın nerede ve nasıl meydana geldiğini öğrenin
- Olumlu stratejiler geliştirmesinde yardımcı olun
- 'Sen de aynısını ona yap' cümlesinin fayda sağlamaktan çok zarar getireceğini unutmayın
- Olayla ilgili olarak kendi duygularınızı mümkün olduğunca kontrol edin. Hemen aşırı tepki göstermeyin.
- Çocuğunuzu asla suçlamayın.
- Bu durumu kendisinin çözmesi gerektiğini ya da yardımcı olamayacağınızı söylemeyin.
- Eğer çocuğunuz bunu kimseye anlatmamanızı isterse, bunun zorbalık davranışı sergileyen kişiyi korumak anlamına geleceğini anlatın.
- İlgili alanları doğrultusunda sosyal etkinliklere, aktivitelere yönlendirin.
- Çocuğunuzu bundan sonraki akran istismarı ve rahatsız etme eylemlerini okulda güvendikleri bir öğretmene bildirmeye teşvik edin.
- Sonrasında ise belli zaman dilimleri içerisinde aynı olayın tekrarlanıp tekrarlanmadığını ve onu üzen veya kızdıran arkadaşları olup olmadığını sorun.
- Okulu durumdan mutlaka haberdar edin ve çözüm konusunda işbirliği yapın.

AİLELERE ÖNERİLER

- Çocukların, özellikle saldırgan davranışlarla istediklerini yerine getirmelerine izin verilmemeli, bu tür davranışlar pekiştirilmemelidir. Zorba olmak ya da zorbalığa maruz kalmak bir yana, sadece bu olaylara tanık olmak bile uzun süreli olumsuz etkilere neden olabilir.
- Televizyon izlemesi sınırlandırılmalı, hangi programları izlediği, hangi bilgisayar oyunlarını oynadığı ise kontrol edilmelidir. Seyredilen film ve yaşanan gerçek olaylar üzerinde mutlaka konuşulmalı, topluma uyan veya uymayan davranışlar çocukla birlikte değerlendirilmelidir.
- Çocuklar, çeşitli sosyal ve sportif alanlara yönlendirilmeli ve onlara, hobilerini yapmaları için fırsatlar verilmelidir. Aileler, çocuklarıyla daha nitelikli zaman geçirmeli; zorbalık davranışlarına karşı dikkatli ve özenli olmalıdır. Kardeşler arasında böyle bir durum varsa mutlaka müdahale etmeli bu tür davranışlara izin verilmemelidir. Aileler çocuklarının diğer arkadaşlarının yanında popüler olması yönündeki arzularını, çocuklarına yansıtmamalıdır.
- Aileler, çocuklarıyla sorgulayıcı nitelikte değil, paylaşım amacıyla sohbet etmeli, çocuklarının arkadaşlıklarını (kendisini üzen veya kızdıran) anlamaya çalışmalıdır. Anne ve baba çocuklarının bir arkadaşına zorbalık yaptığını öğrendiğinde, çocuklarını savunmamalı ve bu tür davranışları asla onaylamayacaklarını kesin bir dille belirtmelidir.
- Çocuğun, duygudaşlık kurarak karşısındakinin zorba bir davranış karşısındaki duygusunu anlaması sağlanmalıdır. Zorbalığın doğal bir davranış olmadığı vurgulanmalıdır. Aileler, çocuklarının davranışları ile ilgili olarak sıklıkla öğretmenlerinden bilgi almalı çözüm üretmeye çalışmalıdır. Eğer davranış problemi devam ederse rehberlik servisimizle iletişime geçilmesi gerekmektedir.
- Davranışsal sorunların, en sağlıklı biçimde aile-okul-çocuk üçgeninde, öğretmenlerin, ebeveynlerin, rehberlik servisinin birbirleri ile iletişim halinde bulunarak çözülebileceği unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR:

Akran İstismarı / Peer Abuse – Müjgan Alikışifoğlu

Akran Zorbalığı – Remzi Yıldırım

Ünye RAM – Akran Zorbalığı Nedir? Ne Yapılmalıdır?

Okulda Akran İstismarı – Doç. Dr. Taner Güvenir